

JUDr. PAVEL BLAŽEK, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne 30.4.2013
Čj. **986/2012-OD-SPZ/2**

Nejvyšší soud ČR
Burešova 20
657 37 BRNO

Věc: obv. L. O.– stížnost pro porušení zákona

Příloha: ověřená kopie rozsudku býv. VOS v Brně sp.zn. 3 T 236/57

Podle § 266 odst. 1 trestního řádu podávám ve prospěch obv. L. O.,

stížnost pro porušení zákona

proti rozsudku bývalého Vojenského obvodového soudu v Brně ze dne 9.8.1957, sp.zn. 3 T 236/57.

Napadeným rozsudkem bývalého Vojenského obvodového soudu v Brně ze dne 9.8.1957, sp.zn. 3 T 236/57, byl obviněný L. O. uznán vinným trestným činem vyhýbání se služební povinnosti podle § 270 odst. 1 písm. b) bývalého trestního zákona č. 86/1950 Sb. Za tento trestný čin byl obviněnému L. O. podle trestní sazby § 270 odst. 1 bývalého trestního zákona č. 86/1950 Sb. uložen trest odnětí svobody v trvání 2 roků nepodmíněně. Rozsudek nabyl právní moci dnem 18.8.1957.

Uvedeného trestného činu vyhýbání se služební povinnosti podle § 270 odst. 1 písm. b) bývalého trestního zákona č. 86/1950 Sb. se měl obviněný L. O. dopustit tím způsobem, že dne 2.7.1957 po nástupu vojenské základní služby u vojenského útvaru ... v U. H., odmítl obléci vojenský stejnokroj a podrobit se vojenskému výcviku s tím, že mu to nedovoluje jeho náboženské přesvědčení svědka Jehovova.

Podle ustanovení § 15 odst. 1 Ústavy Československé republiky z roku 1948 se svoboda svědomí zaručuje.

Podle ustanovení § 1 odst. 1 bývalého trestního řádu č. 87/1950 Sb. účelem trestního řádu je upravit řízení v oboru trestního soudnictví tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona potrestáni.

Podle ustanovení § 2 odst. 3 bývalého trestního řádu č. 87/1950 Sb. bylo úkolem soudu v trestním řízení zejména spravedlivě rozhodovat o trestných činech.

Podle § 270 odst. 1 písm. b) bývalého trestního zákona č. 86/1950 Sb. se trestného činu vyhýbání se služební povinnosti dopustil ten, kdo se úmyslně vyhnul plnění služební povinnosti nebo služebního úkonu tím, že padělal listinu, předstíral nemoc, použil jiného úskoku nebo se odvolával na své náboženské nebo jiné přesvědčení.

Těmito ustanoveními se však bývalý Vojenský obvodový soud v Brně při rozhodování v trestní věci obv. L. O. důsledně neřídil.

V případě trestného činu obviněného L. O. se jednalo o čin směřující k uplatnění základního práva občana zaručeného mu ustanovením § 15 odst. 1 Ústavy Československé republiky z roku 1948 a dále článkem 18 Všeobecné deklarace lidských práv. Podle článku 18 Všeobecné deklarace lidských práv ze dne 10.12.1948 má každý právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství; toto právo v sobě zahrnuje i volnost změnit své náboženství nebo víru, jakož i svobodu, projevovat své náboženství nebo víru sám nebo společně s jinými, ať veřejně nebo bohoslužbou a zachováním obřadů.

Ústavně a mezinárodními smlouvami a dokumenty zaručená základní práva a svobody obv. L. O. bývalý Vojenský obvodový soud v Brně nerespektoval. Trestní právo (trestní zákon č. 86/1950 Sb.) v kritické době chránilo práva a oprávněné zájmy jak společnosti, tak i jednotlivce, avšak intenzita ochrany zájmů společnosti byla ve výrazném nepoměru v neprospěch ochrany zájmů jednotlivce do té míry, že právní úprava byla v rozporu s tehdy platnými a uznávanými základními právy a svobodami. Obviněný L. O. tak neměl možnost dostát svým povinnostem, jež mu byly zákonem uloženy, aniž by se dostal do rozporu s vlastním svědomím. Svobodu svědomí je však třeba chápat jako základní právo absolutní a pro posouzení případu odepření vojenské služby jako právo určující. Z tohoto hlediska se v případě shora popsaného jednání obviněného L. O. nemohlo jednat o trestný čin, k čemuž však bývalý Vojenský obvodový soud Brno v rozporu se svými povinnostmi vyplývajícími z ustanovení § 1 odst. 1 a § 2 odst. 3 bývalého trestního řádu č. 87/1950 Sb. nepřihlédl a obviněného L. O. proto uznal vinným nedůvodně. Vzniklá nezákonnost nebyla napravena ani po vydání zákona o soudní rehabilitaci (zákon č. 119/1990 Sb. ve vztahu k zákonu č. 47/1990 Sb.), kdy návrh na zahájení rehabilitačního řízení mohl být podán v určené době rovněž bývalým vojenským prokurátorem, což učiněno nebylo a k napravení nezákonného rozhodnutí soudu nedošlo.

Na základě výše uvedených skutečností je rozsudek Vojenského obvodového soudu v Brně ze dne 9.8.1957, sp.zn. 3 T 236/57, nutno považovat za nezákonné rozhodnutí, a to v souladu s ustálenou judikaturou Ústavního soudu (srov. např. rozhodnutí pod č. II. ÚS 285/97, II. ÚS 187/2000, I. ÚS 671/01, II. ÚS 674/01, Pl. ÚS 42/02) a Nejvyššího soudu (srov. kupř. rozhodnutí pod sp.zn. 15 Tz 67/2003, 4 Tz 52/2009, 7 Tz 31/2011 aj.). Uvedená rozhodnutí akceptují hodnotově diskontinuální výklad byť i sebestarších trestněprávních norem, kdy podle názoru Ústavního soudu s ohledem na svobodu svědomí jednotlivce (z pohledu dnes platných norem, především čl. 15 odst. 1 Listiny základních práv a svobod) nelze považovat jednání obviněného spočívající v odmítnutí konání vojenské služby v roce 1957 za trestný čin, a to tím spíše, že v předmětném období neexistovala alternativa ke službě ve zbrani.

S přihlédnutím k ustanovení § 1 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, proto **navrhují**, aby Nejvyšší soud České republiky:

1. podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že rozsudkem bývalého Vojenského obvodového soudu Brno ze dne 9.8.1957, sp.zn. 3 T 236/57, byl v neprospěch obviněného L.O. porušen zákon v ustanovení § 270 odst. 1 písm. b) bývalého trestního zákona č. 86/1950 Sb.,
2. podle § 269 odst. 2 trestního řádu napadený rozsudek zrušil a zrušil i všechna ostatní rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
3. a dále za využití ustanovení § 271 odst. 1 trestního řádu rozhodl tak, že se obviněný L. O., nar. 10.1.1938, podle § 226 písm. b) trestního řádu zprošťuje obžaloby vojenského prokurátora pro skutek spočívající v tom, že dne 2.7.1957 po nástupu vojenské základní služby u vojenského útvaru ... v U. H., odmítl obléci vojenský stejnokroj a podrobit se vojenskému výcviku s tím, že mu to nedovoluje jeho náboženské přesvědčení svědka Jehovova.

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [8 Tz 16/2013](#)